

משרד החינוך התרבות והספורט

מינהל החינוך הדתי

היחידה ללימודי תקשורת קולנוע ואמנויות

הכינוס התשיעי ליצירה צעירה בחמ"ד

רויטל זיוון (שטרן), מנהלת היחידה ללימודי תקשורת קולנוע ואמנויות

בעשרות הסרטים שהגיעו לתחרות יצאתי כואבת ומזועזעת. האלימות, הניכור, הפירוק של התא המשפחתי והאכזבה מעולם המבוגרים היו הנושאים המרכזיים בסרטים. אלימות בוטה של סכינים וכלי נשק שונים, אלימות שעל אודותיה קראנו בעיתונים ושמענו בחדשות במהלך כל שנת תשס"ה, שימשה נושא מרכזי בסרטי נוער רבים. בלטו בהם האילמות וחוסר התקשורת, והקלות של "השליפה" הממלאת את מקומם של השיחה והדיבור.

בעקבות הצפיה הזו הבנו שיש לחשוף את המחנכים, היועצים והפסיכולוגים של משרד החינוך ל"מראה" הזו של פני החינוך, כפי שהם באים לידי ביטוי ושיקוף בסרטי הנוער.

והנה במהלך הצפיה בסרטי הנוער הדתי לא היה לכל אלה זכר, והניגוד בין הרוח הכללית השורה בסרטים הללו לבין הרוח הכללית שאליה נחשפתי בסרטי הנוער כולו בקיץ, ביטא שני היבטים שונים. התחושה המרכזית המקננת בי כתוצאה מניגוד זה היא, שכנראה, הולך ונוצר כאן לנגד עינינו כיוון תרבותי אחר ושונה. אם בראשית הדרך חששנו מ"העתקה" של רוח תרבותית חיצונית וזרה אל תוך מוסדותינו באמצעות מגמות התקשורת והקולנוע, הנה התברר שטעינו. חשש זה התבדה לחלוטין, והנוער הדתי יוצק מרוחו, תרבותו וחינוכו לתוך יצירתו, ונושא עמו רוח חדשה ורעננה; וכל זאת ללא כפייה של המערכת החינוכית ומתוך דיאלוג ביקורתי, אך לא מפץ, עם החברה, התרבות, הערכים והמסגרות שבהם הוא חי ומתחנך.

אני מברכת את המנהלים והמורים על שהשכילו להוביל את תלמידינו לכך. ומבלי לדעת עדיין אלו פירות תביא עמה שנת תשס"ו - השנה שלאחר ההתנתקות - אני מניחה, שהכיוון והדרך לא ישתנו, והערכים החיוביים שעליהם מתחנך הנוער הזה ימשיכו לבוא לידי ביטוי ביצירתם.

שנת תשס"ה היתה שנה לא קלה לציבור הדתי לאומי בכלל ולנוער שלנו בפרט. היתה זו שנה רצופת מאבקים אידאולוגיים וטעונה בכאב רב של התפכחות. שנה שבה התנפצו תקוות וחלומות, והתעוררו שאלות, תהיות וחיפושי דרך.

עוד לפני שנשלחו אלינו סרטי הגמר ידענו, שבפירות היצירה הללו של שנת תשס"ה לא נמצא ביטוי מרובה לסערה שהתחוללה בשנה זו, כיוון שעריכת הסרטים והבחירות עליהם הסתיימו זמן רב לפני מועד ההתנתקות; אולם ציפינו לביטוי כל שהוא למה שעתידי להתרחש. ואכן, כצפוי, מעט מאוד מבין עשרות הסרטים שנשלחו לתחרות עסקו בהתנתקות, אולם ההפתעה המשמעותית היתה דווקא מהמפגש עם הרוח הכללית שנשבה מרוב רובם של סרטי הגמר: רוח של אופטימיות, תקווה ואפילו חיוך.

נושא החסד היה מרכזי בסרטי הגמר, ואפילו הסרטים העוסקים באנשים פגועים לא הביאו אל המסך את הקושי, את המסכנות ואת הזמעות, אלא דווקא את האומץ התקווה וההתמודדות.

רוח זו היא בניגוד מוחלט לרוחות הרגילות השורות בסרטי הגמר של בני נוער בגילאים הללו. עם השנים למדנו שהקשיים, כאבי ההתבגרות, מערכות היחסים העכורות עם ההורים, הסבל הקיים בעולם, המוות והשכול - הן זוויות הראייה המרכזיות שמתוכם נוצרים הסרטים בגיל הזה. לפיכך אפשר היה לשער, שדווקא בשנה קשה כל כך של מאבק וכאב תועצם זווית זו, ברם להפתעתנו דווקא הרוח האופטימית והעין הטובה הם ש"כיכבו" בסרטי בוגרי מגמות התקשורת והקולנוע של שנת תשס"ה, ומינון בתי הקברות בסרטי הגמר ירד באופן משמעותי.

השינוי מורגש בעיקר מול היצירה של סרטי הגמר של הנוער בארץ כולה, יצירה שאליה נחשפתי בקיץ האחרון בסינמטק ירושלים בימי השיפוט לקראת התחרות הארצית של "פסטיבל וים ואן ליר". משלושת הימים שבהם צפינו

יצירה וישנ כח

"קולנוע ותורה - הילכו שניהם יחדיו?"

הרב צבי וכסלר, ראש הישיבה התיכונית קרית הרצון

2

בגרות מהמרתם
תשס"ו

שבהם צרכו הילדים ריגושים וחוויות אינטלקטואליות שלא בדרך של פיצוח סוגיות תלמודיות, אלא תוך כדי חוויות חזותיות בישיבה ממושכת מול מקלט הטלוויזיה. גודש החוויות הרגשיות שחווים היום בני אדם, ובפרט בני הנוער, מהכלים העוצמתיים כמו הקולנוע והטלוויזיה, יוצרת דילמה קשה מאוד לעולם התורה.

אני נזכר בעת לומדי בישיבת כרם ביבנה בשנת תשכ"ח, כאשר הקולנוע צולם בשחור לבן, והטלוויזיה הישראלית היתה ממש בחיתוליה עם ערוץ אחד בלבד, אך היא כמובן בשחור לבן. אז לא יכלה הטלוויזיה להתחרות בשיעור גמרא של הרב משה דימנטמן שליט"א, שיעור שהיה אטרקציה לכל תלמיד בישיבה, "הצגה" במלא מובנה החיובי של המילה. אז סיקרן יותר המבנה המרתק של השיעור הכללי של ראש הישיבה, הרב חיים יעקב גולדזיכט זצ"ל, שהיה בנוי כהל תלפיות עם שלש קושיות [לפחות] על הרמב"ם ושזירת תירוץ אחד שעונה על כל השאלות תוך בירור הסוגיה, את תלמידי הישיבה.

אלו חוויות שהיה קשה להשיגן מחוץ לבית המדרש. חוויות כאלו חוו גם אנשי עמל אחרי יום עבודתם, כפי שהיטיב ביאליק לתאר בשירו "על בית המדרש": "היו מנשים עמלם בדך של גמרא".

ברצוני להעלות עוד נקודה בפער שבין שתי התרבויות הללו, פער שהוא מאוד משמעותי. בעוד שלימוד התורה מחייב לימוד אטי בדקדוק של כל מילה ומילה ושל כל אות ואות, בהעמקה ובהתבוננות ובחשיבה מופשטת - מתאפיינת המדיה במהירות ובתנועתיות הפונה בצורה חזותית למתבונן בה, ויוצרת בו גירויים רגשיים מידיים. הקולנוע יכול להביא את הצופה בו לעצבות ולבכי או לשמחה ולצחוק בקלות רבה יחסית. המדיה האלקטרונית גורמת לו להזדהות עם השני ועם הסובל, ולשנוא ולגנות את מי שנראה על פני המסך כבעייתי.

כדי להגיע בלימוד תורה לרמות כאלו של חוויות רגשיות צריכים לעמול הרבה שנים בלימוד או להיות בעלי תמימות רבה. כאותה אישה יהודיה שלמדה תורה בספר "צאנה וראנה" (חומש מתורגם לשפת האידיש), וכשהגיעה לסיפור מכירת יוסף, התרגזה עד כדי בכי ואמרה: "אני לא מבינה אותך, יוסף, שנה שעברה מכרו אותך, וגם השנה נתת שימכרו אותך"?

המציאות הקולנועית בשפתה המיוחדת, בצורת הניסוח שלה ובעצמות הטמונות בה יצרה בהכרח שתי דרכי התמודדות: האחת - התעלמות והתרחקות מוחלטת מכל עולם המדיה; השנייה - הקמת חומות תוך כדי הטלת איסור מוחלט של קרבה לעולם אנטי תורני זה.

כבר בכותרת מזדקרת לה הדילמה: האם עולם התורה ועולם הקולנוע יכולים לשדר באותו התדר? האם ניתן לשלב בישיבה את כלי התקשורת האלקטרוניים הנראים, לכאורה, מפריעים לתרבות ולשיח של העולם הדתי? האם מסוגלים שני העולמות האלו ללכת יחדיו? ונוסיף לשאול: מה קרה, שרק בשנים האחרונות הצטרפו חלק מהישיבות התיכוניות, ביניהם גם ישיבתנו, למעגל לומדי תקשורת וקולנוע? האם גילוי המציאות שיש המון כוח ועוצמה בכלי התקשורת האלקטרוניים, אילצה את הציבור הדתי להצטרף למעגל המדברים את שפת הקולנוע מתוך הנחה "שאם אתה לא יכול להילחם בהם הצטרף אליהם", או שמא יש מניעים אמיתיים של רצון להשתלב בהם?

כדי לרדת לעומקו של עניין חשוב שנתייחס לשאלה, מה באמת גורם לחלק נכבד מציבור שומרי המצוות להתרחק מכל מה שקשור לקולנוע לטלוויזיה; ונברר מה מקור ההסתייגות מהם בחברה הדתית לאומית, ולא רק בחברה החרדית.

נראה לי, שתהיה זו תשובה שטחית למדי לומר, שאנו נבדלים מהם משום שהכלים הללו משדרים חוסר צניעות וניבול פה וגורמים לחילול שבת. כמובן, זו בעיה שאי אפשר להקל בה ראש, אבל כל בר דעת מבין, שאין בכך לפסול את הכלי מצד עצמו, אלא את מי שמזין את המדיה ומשתמש בה בצורה לא נכונה.

ברור, שיש פה בעיה יותר עמוקה. לימוד תורה היה והינו הבסיס לקיומו הרוחני של עמנו. מצוות תלמוד תורה מחייבת אותנו ביום ובלילה, ואין ספק שמה שמטריד את הציבור האמוני הוא שללימוד התורה קם "מתחרה" רציני.

אין זה סוד שמבין לומדי התורה, ובפרט לומדי הגמרא, יש רבים שנמשכים ללימוד בגלל האתגר והעניין האינטלקטואלי, שהם מוצאים במורכבות של הסוגיות התלמודיות. כך למדו תורה במשך שנים רבות. והנה מאז הצילום הראשון בעולם שנעשה בשנת 1829 על ידי הפיזיקאי ניספור ניספ, אשר הנציח פריחה בחיק הטבע, עבר הצילום התפתחות עצומה, עד שנהפך לכלי העשוי לרתק את האדם ולמלא את זמנו בצורה מעניינת מאוד ואפילו מושכת, ולהסיח את דעתו מלימוד מעמיק.

זמינות הקולנוע היום בתוך הבית, באין סוף ערוצים בצורה נוחה, בלי צורך לעזוב את הבית, מחריפה את התחרות עם עולם התורה ומאיימת על המעמד המיוחד שהיה ללומדי תורה בתוך ציבור שומרי המצוות. אין זה סוד, שחלה נסיגה ברצון תלמידינו ללמוד גמרא. למרות שטענה זו לא הוכחה, מאמינים רבים שזו תוצאה של ימי הילדות

ושיח יצירתי בין כותלי הישיבה. ואכן זכיית תלמידנו שנה שעברה באחד הפרסים החשובים שיזם משרד החינוך, הוסיפו להרגשת גאוות יחידה אצל כלל תלמידי הישיבה.

אני רוצה לספר פה על תלמיד אחד שבתום לימודיו בישיבה, הצהירו הוריו שפתיחת המגמה "הצילה" את בנו. הוא לא מצא שום עניין במגמות אחרות, ורק היצירתיות שבמגמה זו שינתה את כל יחסו לנושא התקשורת וגם לעולם התורה. בזכות המגמה הזו שנתנה לו כלי ביטוי ושיח שנכשו הייתה זקוקה לו, התחבר יותר לעולמה של תורה ומצא את דרכו באחת מישיבות ההסדר.

אין ספק שבסופו של תהליך יהוו הקולנוע והטלוויזיה כלי ביטוי חשוב מאוד להווייה התורנית שלנו, וישמשו גורם מדריך ללמוד תורה. נדמה לי, שכבר היום משתנים כללי ההוראה במקצועות הקודש, וצורת ההעברה מושפעת מהחברה המצולמת שבה אנו חיים.

אתן דוגמה אחת. זה כמה שנים אנו מעבירים חוג על ידי אחד הרבנים בנושא צפייה מודרכת. בשיעור מוקדם סרטון או חלקו של סרט, שעבר עריכה, והתלמידים דנים בהיבטים של יושר, מוסר, מנהיגות, חסד ועוד מושגים מעולמה של תורה דרך שימוש במדיה. אמנם השינויים לא יהיו דרסטיים, אבל גם את רומא לא בנו ביום אחד.

אנו בישיבה משקיעים הרבה משאבים כדי שהמגמה תהיה רצינית ומאתגרת כדי להוציא זכר מתוקן מתחת לידנו.

"סינוי קלוש"

אלטוב לאמנות-יהודים

ונסיים בדברי הרב קוק, במכתב שכתב ל"בצלאל" עם פתיחת בית ספר לאמנות בשנת תרס"ח. במכתבו הוא ממשיך את התחלת לימודי האמנות בארץ ישראל לילדה חולה במחלה קשה וממושכת, שלאחר ימים רבים של חוסר תגובה מצדה, היא ביקשה לפתע את הבובה שלה. מובן, שרעד עבר בגופם של בני משפחתה. הילדה שושנה

"לחיות וללמוד אסטרטגיה"

אנחנו בישיבה התיכונית בני ברק קיבלנו הכרעה אסטרטגית לפני כשש שנים לפתוח מגמה של תקשורת וקולנוע מתוך מחשבה שאת המציאות הקולנועית והטלוויזיונית שמקיפה את חיינו לא ניתן לבטל. התעלמות מהמציאות איננה פותרת שום בעיה, אלא אדרבה רק מעצימה את הבעיות. יצירת חומות בינינו לבין המציאות לא הוכיחה את עצמה. בתקופת ההשכלה התברר, שבכל שהוגבהו החומות, כך נמצאו בהן הפרצות וחדרו דרכן רעיונות נכריים ותרבות זרה.

הדרך היחידה להתמודד עם המציאות היא לא דרך בריחה מהנושא, אלא על ידי כניסה לעולם הקולנוע. עלינו לרתום אותו ולהשתמש בו לעולם הרוחני והתורני ולהווייה החברתית של הציבור האמוני.

הרב יעקב קמיניצקי זצ"ל, מגדולי הרבנים בארצות הברית, רמז לכך בדבריו על הקשר המיוחד שהיה בין יעקב ליוסף. לדעת חז"ל, העביר יעקב את התורה שלמד בישיבה של שם ועבר דווקא ליוסף. ומה נאמר בתורה זו? כיצד ובאלו כלים על האדם להתמודד עם חברה שונה, כאשר שם שמים ממשיך להיות שגור בפיו. האחים לא קלטו שיוסף היה זקוק להדרכה מיוחדת זו, משום שהוא נדרש לה במציאות בחייו במצרים, וכפי שיעקב עצמו נדרש לה בהתמודדות התרבותית בבית לבן ובמאבק עם עשו.

אחרי שש שנים שהמגמה פועלת בישיבה, אנו רואים ברכה בעמלנו, כאשר התלמידים משתמשים בכלי הזה להעביר את החוויות והמחשבות של העולם הרוחני שבו הם שרויים. תלמידי המגמה מצלמים, מביימים ועורכים כל שנה סרט - חידון בנושא התפילין - שמהווה את מרכז מסיבת הבר מצווה לתלמידי כיתות ז'. הם מצלמים את המסע לפולין ועורכים כל שנה סרט, המוקרן בערב מיוחד בהשתתפות כל ההורים. אבל גולת הכותרת של עבודתם הם הסרטים, שהם מכינים לבחינת הבגרות, סרטים שאובים מחייהם ואשר גורמים לאווירה תרבותית

ההתעניינות בכובה היא רק ההתחלה. כך אפשר לומר על הכניסה של עולם התורה לנושא הקולנוע: אנחנו בשלבים הראשונים שמשחקים בכובה, ואולי כבר מעבר לזה מעט. אני בטוח שמהר מאוד בע"ה נתחיל לשאול את השאלות הכבדות ביותר, עד שנהיה החלק היוצר והרציני ביותר בשפת הקולנוע.

מבקשת את הבובה שלה. השמחה פקדה את כולם. אם הילדה מבקשת בובה, סימן שעברה את השלב הקשה של המחלה. זו רק שאלה ראשונה, ואחריה יבואו עוד שאלות ורצון להכיר וללמוד.

הנמשל של הרב קוק מתייחס לאמנות, שהתחילה את תחילת דרכה, ועשויה להתעסק בזכרים הגדולים.

"21 ק"ה של אדרנלין" הורים מספרים על תהליכי היצירה

מיכל בן חיים, אמם של הדס הצלמת ועינב גיבורת הסרט

"21 ק"ה של אדרנלין"
אור תורה סטון בנות ירושלים

הסרט "21 ק"ה של אדרנלין" עוסק בילדה שובת לב בעלת הפרעות קשב, ובהתמודדות המופלאה של המשפחה עם הקשיים הכרוכים בכך.

על מנת ליצור את הסרט היתה צריכה כל המשפחה להיחשף במהלך שנה שלמה באמצעות עדשת המצלמה. העובדה שהצלמת היא בת המשפחה אפשרה את התהליך, כך שהאינטימיות המשפחתית לא הופרה בעת הצילומים; אך מובן שסוגיית החשיפה באמצעות הסרט השלם עומדת בעינה. ביקשנו מאם המשפחה לתאר מעט תהליך זה.

אנו שצפינו לראשונה בתוצאה המוגמרת בביתנו – נבהלנו מהתוצאה. הפתיחות, היושר והכנות הילכו עלינו אימה. בהתלבטות חוזרת (אם כי באיחור מה) חשנו כי לעינב יש זכות הטלת וטו על המוצר הסופי. עינב אשר צפתה בסרט לראשונה בנוכחותנו, אישרה בשמחה את הסרט.

מנקודת מבטה היתה במרכז, רוקדת, עולזת ומנהלת את כולנו (כהרגלה) – רק החמיאו לה, והיא לא מצאה כל פסול ברגעים הקשים של הסרט.

ההדים החיוביים, שפגשה עינב מכל מי שצפה בסרט במהלך החודשים החולפים, רק חיזקו בה את תחושת הסיפוק העצמי, והיא מהלכת כ"כוכב נולד" בינינו.

אנו המבוגרים מזדעים וחוששים מחשיפת יתר, מאיבוד אנונימיות. לנו נותר לקוות כי סרט זה יישאר לנו למזכרת אישית מימים קשים יותר, ושנוכל להתרפק בעתיד על פרק זה של חיינו מתוך פרספקטיבה, בגרות וצמיחה. אנו מקווים שנזכה לזהות, בזכות ממד הזמן, את השינוי החיובי, שאת ניצניו ניתן לראות כבר היום בבתנו המדהימה, עינב!

בסיסו של הסרט הוא מפגש אינטרסים בין הדס בן חיים, בתנו הגדולה – הצלמת של הסרט, תלמידת שמינית במגמת תקשורת בבית הספר אור תורה סטון – אשר חיפשה נושא מקורי לסרט הגמר; לבין הרצון העז של עינב, בתנו הקטנה – הכוכבת של הסרט – לעמוד מול מצלמה, לרקוד, להתבטא ולהיות במרכז העניינים.

בכל תקופת ההסרטה עקבה עינב בהתרגשות, תוך צפייה מעשית בקלטות הרבות, שתיעדו הרבה 'שעות עינב' שהלכו והצטברו מחודש לחודש. ההזדמנות הנדירה של מעקב יום יומי אחר התנהלות חייה-חיינו – הזדמנות זו התבהרה לנו רק בנקודת הסיום. בשום שלב של התהליך לא השכלנו להעריך את התוצאה.

שעות רבות של ריאיונות עם דמויות שונות בחייה של עינב – משפחה, חברים, ביה"ס, חוגים – הצטברו, ורק בשלב של העריכה נבחר החומר שנדמה היה שנכון שיהווה את שלד הסיפור. מתוך שעות של קלטות בחרו העורכות את מה שהן הבינו שידבר אל הקהל הצופה, ירתק ויקסים.

"הלו דולי"

חנוך זאבי, מרכז מגמת קולנוע בישיבת בני עקיבא קריית הרצוג

5

איתי: "קודם כל, דוד שלי הוא חבר של אחד השותפים במטווח ברמת גן, והוא הבטיח לנו שהוא יסדר לנו לצלם שם אחרי שעות הפעילות... דרך אגב הוא גם סידר לצלם את סצינת המטווח ב"ללכת על המים".

מורה: "ואיך תצלמו את הקליע פוגע בראשו?"

איתי: "אז זהו... קודם כל דודה של המפיק שלנו אחות בתל השומר. היא הבטיחה לנו שתביא לנו אמפולה מלאה בחומר דמוי דם שרופאים ואחיות מתאמנים איתו בהשתלמויות שלהם... ואז בזמן צילום השוט, בדיוק כשהדולי מגיע לאובר דה שולדר, נגקב מרחוק את האמפולה ואז הדם ישפריץ על הקיר האחורי... ראית ב"42" כשג'ק באואר ירה בחוטף? אז משהו כזה..."

המורה נע באי נוחות בכיסא, מנסה להיאחז בביטחון שמפגינים איתו וחברי קבוצתו

חנוך זאבי מרכז את מגמת הקולנוע בישיבת בני-עקיבא קריית הרצוג זו השנה השישית.

המגמה קנתה לעצמה מעמד של כבוד בישיבה, ובשנים האחרונות ניתן לראות, לדבריו, שינוי כיוון בתחום ההשקעה, התכנית והאסתטיות מצד תלמידי המגמה; והזכר ניכר בסרטי הגמר.

על התופעה המוכרת לכל מורה מעשי, לפיה החבר'ה "מכוונים גבוה", ולעתים אך מנסים "להמציא את הגלגל" בסרטי הגמר שלהם, כשבפועל הדבר מסתיים לא פעם בקול ענות חלושה - הוא כתב את הקטע הבא.

"הלו דולי"

סיפור לא מייצג על סרט גמר שלא צולם מעולם... / חנוך זאבי

1. פנים - יום - חדר תקשורת

תחילת השנה. קבוצת תלמידי מגמת קולנוע יושבת עם המורה לקולנוע מעשי ומציגה בפניו את התסריט הראשוני לפרויקט הגמר. איתי, במאי הסרט, מתאר בפני המורה בהתלהבות כיצד תראה הסצינה שתהווה את נקודת המפנה בעלילה.

איתי: "...ואז מתחילה תנועת דולי איטית מלוע האקדח בקלוד-אפ ועד לשוט אובר דה שולדר של הרוצח, כשברקע נראה הקרבן בדיוק כשהקליע פוגע בראשו..."

מורה: "ואיך בדיוק תצלמו את זה?"

איתי: "ואז אנחנו נחתוך לאקסטרים קלוד-אפ של כתם הדם על הקיר, ותוך כדי תנועת דולי איטית ישתקף בכתם הדם לוע האקדח בכור גראונד, כשהרוצח בבק גראונד. זה יהיה הומאז' לסצינה המפורסמת מ"סיוט ברחוב אלם"..."

מורה: "באקסטרים קלוד-אפ...???"

איתי: "כן המורה. רק את השוט הזה נצלם במצלמת הבטה 006, שיסדר לנו אחיין של אליק, העורך

של הקבוצה. הוא עבד פעם בחברת און-איר והוא יוכל לקבל מהם לחצי יום בטה 006 תמורת קרדיט בסרט."

המורה במבט לא מאמין מסובב את ראשו אל עבר אליק ...

אליק: "כן, הוא הבטיח שזה יהיה בסדר ... הבטה 006 הזו היא מצלמה באמת מדהימה ... אפילו צילמו איתה חלק מהסצינות ב"גן עדן עכשיו" שזכה השנה בגלובוס הזהב..."

איתי נדחף לדבריו ופונה אל המורה ...

איתי: "אפחפו 'גלובוס הזהב'... מה מקבל הסרט שזוכה בפרס השופטים בכנס המגמות הארצי?"

המורה החושב, כי ראה כבר הכול, משתחק ולא מצליח להוציא הגה מפיו. הקבוצה נראית מרוצה מהפרזנטציה המשכנעת שזה עתה העבירו. מביטים אחד על השני בשביעות רצון ויוצאים מן החדר.

איתי: "אני מציע שקודם נצפה בסצינה ואז נדבר עליה."

אליק העורך מקליק בלחיצת עכבר על הטיים-ליין ב"פרמייר" ונראית הסצינה המדוברת: מצלמה מקרטעת, לא לגמרי בפקוס ובלי וויט באלאנס, מלווה בלונג שוט את אליק העורך (שמשחק את הרוצח), כשהוא אוחז אקדח קפצונים ביזו. ברקע נשמע הבמאי צועק לו הוראות בימוי ומבקש מהמפיק להתיז את הקטשופ על הקיר רק כשהוא יגיד לו... נשמע "סאונד אפקט" של כיסא נופל והסצינה מסתיימת...

אליק: "חשבנו שזה יהיה יותר אמין אם נלך על הצילום התזזיתי".

המורה נראה במצב של איבוד הכרה חלקי.

איתי: "המורה? אתה מרגיש טוב? לקרוא לרופא? אה... דודה של המפיק שלנו אחות בתל-השומר".

המצלמה בתנועת זולי איטית מתרחקת מהמורה. בפור גראונד חברי הקבוצה מקיפים אותו ואליק מפנה ראשו אליהם...

אליק: "אמרתי לכם שהיינו צריכים ללכת על דוקומנטרי".

פייד טו בלק...

אמ"ר דודו ירושלים "חולין"

סי.ג'מז או טיש אולט "רטי",

2. פנים - יום - חדר תקשורת

כתובית: חמישה חודשים לאחר מכן.

לפי בקשת הקבוצה הם נכנסים להציג את סצינת השיא בסרט שלהם בפני המורה. הביטחון והזיחחות שאפיינו את הפגישה הקודמת נעלמו כלא היו.

"יומן מסע" - דברים בעקבות הסרט

רותם עלימה, מפיקה, בית ספר ריגלר, נתניה

7

אני לא אומרת שהמסע הזה היה קל; להפך הוא היה קשה ורצוף מכשולים: נסיעות רבות, ארוכות ומתישות, לילות ללא שינה, אין סוף חיכוכים (שתמיד הסתיימו ברגע שהמצלמה החלה לפעול ולא חודשו כשהיא כובתה). הילה הייתה תמיד בקדמת הפריים, ולכן אני נאלצתי לא רק להפיק, אלא גם לביים את הסצנות. כשאני לא נכחתי במקום, אנשי הצוות האחרים לקחו יוזמה ותרמו את חלקם. האמת היא, שכולנו תרמנו את חלקנו, כולנו עבדנו קשה והשקענו את כל כולנו. עם כל הקושי והמכשולים אינני מצטערת על אף רגע, אדרבה אני שמחה שעברנו את המסע הזה. אני שמחה על שיצרנו את הסרט הזה, אני שמחה שלמדנו יותר על המצב במדינה, שלמדנו להיות אכפתיים, ויותר מכל למדנו שאין לנו ארץ אחרת: עלינו לשמור עליה שלמה ומאוחדת.

הסרט "יומן מסע" מתאר תהליך שעוברות היוצרות בעקבות יצירת הסרט. מסע החושף את 'המאבק על גוש קטיף', שבעקבותיו הן הופכות מאדישות למעורבות.

לפני שעשינו את הסרט, לא הייתה לי דעה נחרצת בנושא ההתנתקות, ובעצם בכלל לא ידעתי מה זה גוש קטיף. לא ידעתי איפה זה, מה קורה שם, מי נאבק ולמה; והאמת שזה בכלל לא עניין אותי.

המסע שעברנו, כדי ליצור את הסרט, עזר לי להבין רבות את המצב במדינה, את המצב בגוש קטיף, ויותר מזה: הוא שינה אותי. בעיניי הסרט הזה מהווה הרבה יותר מסתם ציון בבגרות, הוא לימד אותי, את כולנו, שיעור בחיים. פתאום עיתון הבוקר זה לא סתם עוד דף עם מילים חסרות משמעות, פתאום מה שקורה במדינה הזו מעניין אותי. האמת היא, שאלמלא הסרט אני לא חושבת שהייתי תורמת את קולי בבחירות הבאות.

גילינו, שגוש קטיף הוא מקום יפהפה, סביבו נוף עוצר נשימה, ולדיירים לב רחב. הם שמחו להושיט יד בכל פעם שהזדקקנו לעזרה. ראינו את האנשים האלו בוכים, צוחקים, שרים, רוקדים, ובעיקר נלחמים על אמונתם. נגעה לליבי האכפתיות של האנשים שאפילו לא גרים שם. כל כך הרבה סוגים של אנשים: דתיים, חילונים, ילדים, מבוגרים, נשים, גברים - וכולם שם מאוחדים, ולרגע אין שום הבדל ביניהם.

תמיד חשבתי שבחיים האלה אדם לאדם זאב, אבל כיום אני כבר לא בטוחה. אחריי שראיתי כל כך הרבה אנשים, שלא גרים בגוש קטיף, נאבקים למען אחיהם - זה עשה לי טוב, וגרם לי להבין שעדיין יש אנשים טובים באמצע הדרך.

בית ספר ריגלר נתניה "יומן מסע"

בית ספר ריגלר נתניה "יומן מסע"

על הגירוש והתיעוד...

מנורה חזני, במאית. מורה לקולנוע, אולפנת להב"ה קדומים

הסברתי לתלמידיה איך לצלם במצלמה, וביום הגירוש היא עמדה בצד וצילמה כל הזמן. הסתבר שחיילים אפשרו לה לצלם ללא הפרעה, והיא הנציחה מראות קשים. תלמידיה נוספת צילמה בבית משפחת מכלוף - בית שבו שברו את המדרגות ובקומה העליונה התבצרו כ-100 בנות בשלושה חדרים. הצלמת עמדה במסדרון וצילמה, איך מוציאים את הבנות אחת אחת. זה היה קשה מאד, היה צפוף, היו הרבה חיילים והיו דחיפות וצעקות. גם כאן התיעוד היה מרשים מאד. בוגרת של המגמה התלוותה ללימור הרמלך ביום הגירוש. לימור הסתובבה בחומש וזיכרה עם החיילים. היא סיפרה להם את סיפורה הקשה [סיפור המתועד בסרט "עולה מחשכה" של תלמידיה מצביה ירושלים]. בצילומים מתועדים רגעים קשים ועוצמתיים של לימור ומשפחת הרמלך ביום הגירוש. מצלמה נוספת היתה בבית המדרש בחומש.

השנה היה קשה לחזור לשגרה וללמד כאילו כלום לא קרה. התעודתי שגם התלמידות חוו יחד איתנו את הגירוש, ויכלו להבין איך אני מרגישה. אחרי הגירוש ראיתי יחד עם הבנות את הצילומים. רציתי להסביר להן כמה חשוב לתעד, וכמה חשוב למקם את המצלמה

לפני כחצי שנה גורשנו מהיישוב חומש בצפון השומרון. כיום אנחנו ועוד כעשר משפחות מגורשים מחומש ומשאנור מתגוררים במדרשת שבי שומרון, וממתינים למגורים מסודרים.

סמוך לגירוש היו הרבה מתלמידותי בחומש, וחוו איתנו את התקופה המדהימה שקדמה לגירוש. הנוער היה מעודד מאד. הוא התגייס לכל משימה: טיפול בילדים, ניקיון היישוב, הכנת אוכל, הקמת אוהלים - וכל אלה בתנאים לא תנאים. אני תמיד שמחתי לראות את כל הנוער, ובפרט את התלמידות שלי, והייתי גאה בהן מאד על שהסכימו ורצו לוותר על החופש והבילויים לטובת השהייה בחומש. במשך כל התקופה השתדלתי לתעד כל מה שקורה, תיעדתי כמעט בלי הכרה. הייתי טרודה מאד במאבק בגזרת הגירוש, בטיפול בילדים ובסיוע למשפחות שהתגוררו אצלנו בבית ובחצר; והיה לי קשה לעצור ולחשוב מה חשוב לתעד ומה לא. חיפשתי לתעד חיי שגרה שכן בסופו של דבר זה מה שהכי מעניין. תיעדתי ילדים בגן שעשועים, אירועי תרבות ביישוב וגם את המאבק להישאר במקום מתוך רצון לעשות אחר כך סרט, שיברר את משמעות הגירוש.

יום לפני הגירוש התקשרו אלי מ"הפורום המשפטי למען ארץ ישראל" ושאלו, אם יום הגירוש יהיה מתועד. אמרתי שיש לי שתי מצלמות, אבל זה לא מספיק. הם שלחו לי עוד שלוש מצלמות וקלטות, וביקשו שאתעד את המקומות החשובים בחומש, גם למען ההיסטוריה וגם כדי שיוכלו לפקח על אלימות של שוטרים. הם ביקשו שאתעד את הגירוש של לימור הרמלך, אלמנתו של שולי הרמלך, תושב חומש שנרצח.

אני עצמי לא הייתי מסוגלת לצלם ביום כזה, רציתי להתרכז במה שקורה לי, ודאגתי למשפחה שלי. ח"כ אורי אריאל הביא את המצלמות לחומש בשתיים עשרה בלילה. התחלתי להסתובב ביישוב וחיפשתי אנשים שיצלמו. היישוב היה שוקק חיים - כולם היו עסוקים בביצורים ובהכנות. בכל מקום מצאתי תלמידות שלי לקולנוע, והתמלאתי שמחה גדולה. אחת מהן אמרה להיות מחר ב"בית העצים" - בית עטוף צמחים, שבקומה השנייה שלו התבצרו עשרים וכמה בנות. אי אפשר היה להיכנס לשם, אלא בטיפוס על סולם. הבנות נכנסו לתוך צמיגים שהיו מחוברים זה לזה, כך שיהיה די קשה להוציא אותן.

"בית העצים"

במקום הנכון; אבל התלמידות התרכזו במה שקרה שם בדיוק, וראיתי את הכאב בעיניים שלהן. זה מזרז לראות את עצמך בסיטואציה כזאת בצילומים, לפעמים החוויה החוזרת קשה יותר מהמציאות.

לסיום, אני מזדה לבנות שהתגברו על הקושי וצילמו. ודאי שיש להן חלק גדול בתיעוד ההיסטוריה ובסיפור של הגירוש, כפי שהיה, ולא כפי שהוצג בטלוויזיה. אני מקווה שנזכה לחזור לחומש ולגוש קטיף ולתעד את בנייתם מחדש.

עזבו אתכם מהיסטוריה

אור מנחם, מדריכה ארצית לקולנוע

9

מורים רבים, בעיקר הצעירים שבחבורה, נוטים להיצמד לספר "מסך הקסם" כתכנית הלימודים האולטימטיבית. כך קורה ששיעורי הקולנוע הופכים לשיעורי היסטוריה בשדרוג קל של אתנחתות בשחור לבן. בחלק מהמקרים ללא סאונד, או גרוע מכך שהסרט דובר איטלקית-גרמנית-צרפתית ללא תרגום.

הניסיון שלי מראה, שכלל שהתבגרתי בהוראה, סמכתי יותר ויותר על עצמי. הלכתי עם התחושות שלי ושל תלמידיי, השתחררתי מ"מסך הקסם" והפכתי אותו לנקודת המוצא למסעות מופלאים שניתן לערוך עם תלמידינו. עם השנים התנערתי מ"חומר" (או מה שחשבתי שהוא "חומר") וגיבשתי לעצמי תכנית לימודים המתאימה בראש ובראשונה לי ולתלמידיי; ופרק ההיסטוריה הלך והצטמצם ביחס למשקלו בתכנית הלימודים. שכן בסופו של דבר ההיסטוריה יש לה ערך, רק אם קושרים אותה לעכשיו, לרלוונטי עבור התלמידים.

אין ספק, כי הקולנוע של היום נשען על מסורות קולנועיות חשובות, ואותן יש להציג לפני התלמידים; אבל אסור להסתפק בזה. צריך להעזיז, לפתח יחידות לימוד משמעותיות עבור התלמידים, העוסקות בנשיות, באומנות, באמונה, בהתבגרות ועוד. אציין שלאורך ההיסטוריה של הקולנוע נעשו מאות סרטים נפלאים בנושאים אלו ממש, וחבל לצמצם את הדיון על סרטים אלו רק בהקשר של "מאפייני הגל החדש", למשל.

לדעתי, הרחבת היריעה בנושאים אלו אך תעשיר את העיסוק של תלמידינו בסרט הגמר, תוסיף ממד חשוב לעשייה, ותהפוך אתכם, המורים העיוניים שותפים בדרך מסוימת ליצירה שלהם.

הפסיקו להיות מורים להיסטוריה ותעיזו לגעת בנפש, גם שלכם, תעיזו לחנך.

ואגב, גם הבגרות שתכתבו תרוויח מכך.

כולנו מכירים את התחושה. שנת הלימודים האחרונה, כיתה י"ב, עוברת בין ביטולי שיעור עקב שבוע ישיבה-מכינה-שירות לאומי-צבא ובין הכנות להכתרה, לסמינריונים, ליציאות אינסופיות לצילומים, ושאר חגים וזמנים לששון. בצל החגיגות מוטלת עלינו משימה בלתי אפשרית, לגרור את תלמידינו בועטים וצווחים לקו הגמר: בחינת הבגרות בקולנוע.

שנים רבות קיננה בי התחושה, כי דווקא עכשיו בכיתה י"ב, כשתלמידיי הופכים סוף סוף מתלמידים ליוצרים בזכות עצמם, ובעקבות התהליך שהם עוברים בסרט הגמר, הם בשלים יותר לדבר קולנוע; דווקא בשלב זה אני נכנסת למרתון היסטורי מפרך הדוחס 110 שנות קולנוע לשאלות גדולות, שאלות קטנות ומושגים.

"חבלי משיח"
לישיבת ננוה שמואל אפרת

דוגמה מהחיים:

לפני מספר שנים לימדתי בישיבת 'נווה שמואל' יחידה על אדפטציות קולנועיות - "מתיאטרון לקולנוע". במרכז הדיון עמד מחזהו של שקספיר רומאו ויוליה, והגרסאות הקולנועיות השונות שהוא זכה להן. ברקע עמדה כוונתי ללמד אלמנטים קלאסיים, מודרניים ופוסט מודרניים.

במהלך הלימוד מצאנו את עצמנו שואלים שאלות חשובות על טיבה של אהבה, על בחירת בת זוג, על לחץ חברתי, על היחס להורים ועל משפחה מורחבת, נישואין בגיל צעיר ועוד. פתאום הרגשתי שעם כל הכבוד ללומייר, לאקספרסיוניזם הגרמני, לדה סיקה ואפילו להתפתחותו של הצבר הישראלי - הרבה יותר מעניין, חשוב ומשמעותי לפתוח את שיעורי הקולנוע העיוניים למקום שבו ניתן גם לדבר ולהעמיק בנושאים כמו אהבה, החיים והמוות, פחדים, הזמיונות והחששות, החלומות, אלימות, התגייסות לצבא וכדומה.

התמודדות עם נושאים של בינו לבינה בסרטי תלמידים

מולי קימל, מורה לקולנוע

10

דיון כזה סביב הנושא ההלכתי, ובעיקר מחשבת ההלכה, גם הוא חלק ממהלך חינוכי כללי של מורה לקולנוע; החל מהתפיסה של מחויבותנו להלכה גם בסרטים שאנו עושים - העובדה שעושים סרט אינה מתירה לעבור עברות - וכלה בניסיון לפתור את האיסור ההלכתי בזרכים יצירתיות קולנועית.

במהלך השנים שאני מלמד, נמצאו פתרונות רבים ליצירת מגע על המסך בלי לעבור על איסורים הלכתיים. למעשה אלה אינן המצאות חדשות, שכן עוד בשנות החמישים של המאה הקודמת הוליווד השתמשה ברובם. סגירת דלת חדר השינה, שימוש בקלז אפים והחלפת השחקן בשחקנית, ואפילו שימוש בכפילים לבושים בבגדי השחקן או השחקנית. כל אלה הם פתרונות הלכתיים למעשה השחקן, אולם הם אינם פותרים היבט אחר של הבעיה. היבט הצופה. לפני כמה שנים השתמשו תלמידות שלי בתחבולה קולנועית כזו, ובסופו של הסרט הוסיפו כתובית שאמרה "סרט זה נעשה על פי ההלכה". כך לא יחשוד בן הצופה שאכן המגע שהוא ראה על המסך היה מגע אסור, וכך יצאו ידיו חובת "והייתם נקיים מה' ומישראל".

חשש אמיתי הוא שהצופה יבוא לידי הרהור אסור בעקבות הנראה בסרט; אולם נראה לי, כי עד היום לא הגענו למצב זה בכל הסרטים שנעשו על ידינו, ולכן דיון על היבט זה אינו רלוונטי.

יבוא מי שיגיד, "למה לך להתעסק בזה? הרי יכול לצאת מזה רע, תאמר לתלמידך, אין אינטימיות בסרטי תלמידים, נקודה. אין אפטרופוס לעריות". תשובתי היא, שתפקידו של בית הספר להתמודד עם עולמו של התלמיד ולהדריך אותו בדרך התורה. ואם אלו הם הנושאים המעסיקים אותו, ואם הוא בוחר לבטא אותם בצורת עשיית סרט, עלינו לחנך אותו על פי דרכו הוא. להתעלם ממקומו של התלמיד, ולאסור עליו לבטא את מחשבותיו - במסגרת ההלכה כמוכן - לא תהפוך אותו לדתי יותר, ובזדאי לא לאוהב תורה גדול יותר; אלא רק תמשיך לנכר אותו. לעומת זאת, מתן אפשרות לביטוי עצמי, תוך מערכת של ליווי והכוונה של בית הספר - היא היא המשמעות האמיתית של חינוך.

הכלל העיקרי בתפיסת עולמי כמורה לקולנוע הוא שמגמת קולנוע היא מגמה מחנכת, וככזו היא מהווה מקום לברר ולעצב את ערכיהם ותפיסת עולמם של התלמידים.

בהרבה מקרים אנו, המורים, נתקלים בתסריט של תלמיד או תלמידה שיש בו סיטואציה המביאה זוג למצב אינטימי. סצינה כזו יכולה להיות חלק מיחסי זוגות נושאים - בסרט שמדבר על משפחה - או חלק מיחסי חברות של נער ונערה בגיל העשרה. תסריט זה אינו סיבה לבהלה, אדרבה הוא התירוץ המושלם של המורה ליצור דיאלוג על מהותה של קרבה, על מהותה של מערכת יחסים זוגית ועל מקומה של גופניות בתוך אותה מערכת. על המורה למלא את תפקידו: לחנך.

הנטייה הראשונית של המורה, בהרבה מקרים גם של התלמידים (כן, גם התלמידים חוששים לעתים מעימות עם נושא זה), היא 'לרוץ' להיבט ההלכתי. הרבה יותר קל להזדקק ל"שולחן ערוך", או לשלוח את התלמידים למנהל בית הספר, שיגיד להם מה אסור ומה מותר; אולם זהו פתרון שטחי.

הרבה פעמים הימנעות מדיון על ההיבטים ההלכתיים של העניין מבטאת בריחה של המורה ושל התלמידים מדיון אמיתי וכן בנושא. תסריט שכזה צריך לשמש מפתח לשיעור שלם במהותה של קרבה גופנית, במחשבה של מערכות יחסים בין המינים. אין ספק, כי בגיל העשרה מערכת היחסים בין בנים ובנות מעסיקה ביותר את התלמידים והתלמידות. לא פעם במהלך שיעור כזה מספרים התלמידים למורה לקולנוע דברים שאינם מסופרים לכל מורה אחר, וגם לא למחנכים. לא פעם תפיסות העולם של בני העשרה מעוותות את מהותן של מערכות יחסים, ובעיקר לגבי מקומם של האינטימיות והמגע האינטימי בתוך מערכת יחסים זוגית. זה הזמן לעזור להם לעצב השקפת עולם נכונה יותר. אמת שמורים לקולנוע אינם יועצים, אך איננו מדברים על טיפול פרטני, אלא על חינוך כללי לכל המגמה; וזהו, כאמור, תפקידו של מורה לקולנוע.

אולם גם דיון הלכתי אינו חייב להיות בריחה. שיחה על ההלכה, אם היא נעשית בדרך נכונה, מביאה את התלמידים לשאול את השאלות המטרידות אותם: האם מותר לשחקנים לגעת אחד בשני? למה זה אסור? ומה אם השחקנים הם חילוניים שעושים זאת ממילא? ולמה אנו רואים בשיעור סרטים שבהם שחקנים מתנשקים?

על קולנוע ועבודת ה'

מנורה חזני, במאית, מורה לקולנוע באולפנת להב"ה קדומים

11

ועל דרך המאמר: "אוי לנו מיום הדין", נאמר: "אוי לנו מחדר העריכה". הסינוט של כל צלם הוא חדר העריכה. אנחנו, העורכת והצלמת היינו פעם חברות טובות, והיום אנחנו לא מזכרות. למה? כי פעם אחת שמעתי מאחורי הדלת של חדר העריכה את העורכת מזכרת בגנותי ובגנות הצילומים, בגלל ש"שוטים" לא התחברו. הרהרתי בדבריה ונזכרתי במאמר אחר "כל עוד הנר דולק, אפשר לתקן"; כל עוד לא היתה ההקרנה, אפשר לעשות השלמות, ועם השלמות אפשר להציל כמעט כל סרט. בסוף חזרנו להיות חברות, כי הסרט יצא יפה ורצינו להתחלק בתהילה, וחוף מזה גם בשביל סרט לא שווה לריב...

"תלומדת על קביצים"
אולפנת עפולה

מסופר על רב אחד שנכנס לבית המדרש וראה את תלמידיו משחקים דמקה. התלמידים נבהלו ומיהרו להחביא את המשחק. שחקו, שחקו, אמר להם הרב, אבל אל תשכחו מה שאפשר ללמוד מהמשחק ולממש בעבודת השם: מותר לעשות בכל פעם רק צעד אחד, מותר ללכת רק ישר אבל לא באלכסון, וכשמגיעים למעלה - אז כבר מותר לעשות הכול.

אחרי הרבה שנים נכנס אותו הרב לחדר עריכה וראה תלמידות עורכות סרט. אמר להם: "מה זה? בנות דתיות עושות סרטים? לא שמענו על כך במקומותינו" ... אמרו לו: "רבי, בוא שב ותבונן. אפשר ללמוד מהסרטים הרבה הרבה וליישם בעבודת השם".

"זה היה ביתי"
שיבת כפר הראה

הבמאי תמיד צריך לזכור את מה שכתוב: "דע מה למעלה ממך - עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך" בסרט... סליחה "בספר נכתבים". המצלמה רואה הכול. את כל הטעויות שעשינו, את כל הפשלות, את כל מה שלחשנו על האוזן של הצלמת, כדי שאף אחד לא ישמע. המיקרופון שתול היטב והוא שומע. איזו פדיחה, אה? האם חשבתם פעם, מה זה לעלות למעלה אחרי מאה ועשרים ולראות את כל החיים שלך בסרט? הכול, כל מה שעשינו וכל מה שאמרנו, ואפילו כל מה שחשבנו? זה יכול להיות פדיחה רצינית...

"מעניין" ... אמר הרב, "ומה עוד?"

"גם מהתסריט אפשר ללמוד הרבה", אמרה הבמאית, "בחיים, כמו בסרט, יש קונפליקטים - אמיתות שמתנגשות; אבל מההתנגשות צומחת אמת חדשה, מבוררת יותר, שגם מקדמת את העלילה. הגיבור בסרט, ממש כמו האדם המאמין, צומח דוקא מהמשברים". שמח הרב ואמר - "אם זה מה שהצלחתם להוציא מהקולנוע, נראה לי שהגאולה ממש קרובה".

"והולכת שוררים בדר"
אולפנת עפולה, העלילה

כמו שאין אדם עומד על דברי תורה, אלא אם כן נכשל בהם - כך אין התלמיד לקולנוע עומד על דברי המורה אלא אם כן נכשל בהם. אם שכחנו את הפלטיקה בחדר ציוד - לא נשכח אותה יותר לעולם. אם פעם אחת לא עשינו white balance, והצילומים יצאו בצבע כחול - על הטעות הזאת כבר לא נחזור לעולם. ואם במקרה המיקרופון לא היה ממש מחובר, וחזרנו מהצילומים בלי סאונד - בפעם הבאה כבר נדאג להביא אוזניות.

בגרות מהסרטים
על תסריט

ועדת שיפוט:

עמליה מרגולין

במאית ומרצה בבית הספר לקולנוע "מעלה"

יובל רבלין

מבקר קולנוע ומורה בבית הספר התיכון "הימלפרב"

אליעז כהן

משורר

חברי, הפרסים:

פרס ראשון לסרט העלילתי:

"הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו"

פרס ראשון לסרט הדוקומנטרי:

חברת "רשת"

פרס לסרט בנושא חברתי:

"הקרן ע"ש בילוייה מעוז לחינוך חברתי וערכי"

פרס תלמידי מגמות התקשורת:

"מכללת אורות אלקנה"

פרס השופטים:

"מעלה - המרכז לציונות דתית"

פרס הצטיינות למגמה:

"חברת מעגל סגור"

הסרטים שעלו להגמר:

אולפנת עפרה

"חלומות על קביים"

אמי"ת דרור ירושלים

"רוזלין"

ישיבת כפר הרא"ה

"זה היה ביתי"

תיכון ריגלר נתניה

"יומן מסע"

אור תורה סטון בנות ירושלים

"21 ק"ג של אנדרגלין"

ישיבת נווה שמואל אפרת

"חבלי משיח"

אולפנת מבשרת חדרה

"אהבה בעיניך"

ישיבת קריית הרצוג בני ברק

"קידלת וקידשת"

אולפנת קרית ארבע

"נבנית מרסיסים"

אולפנא צביה הרצליה

"והולכתי עוורים בדרך"

ישיבת נווה שמואל אפרת

"בקשר לספר"

תיכון בית וגן, בת-ים

"רחל"

אולפנא לאמנויות ירושלים

"סיכוי קלוש"